

DOCUMENT CONSTITUTIU

XARXA BARCELONA RESILIENT

Gener de 2015

El present document recull la proposta per **impulsar la Xarxa Barcelona Resilient (BCN-R)**, en el marc de **l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva**.

L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva és l'espai de participació, de cooperació públicoprivada i d'acció conjunta entre institucions i organitzacions de la ciutat que treballen per construir una Barcelona més inclusiva i amb major qualitat de vida per a totes les persones.

En el marc l'Acord Ciutadà s'impulsen xarxes d'acció, espais generadors d'acció i treball en xarxa, integrades per entitats, organitzacions i institucions de la ciutat que comparteixen unes finalitats, amb la voluntat de treballar conjuntament sobre un mateix eix i/o matèria i assolir millores en els respectius camps d'acció.

Fins al moment s'han impulsat 10 xarxes d'acció: la Xarxa de centres oberts d'atenció a la infància i a l'adolescència, la Xarxa d'atenció a persones sense llar, la xarxa d'economia social, la xarxa d'acollida i acompanyament per a persones immigrants, la xarxa de suport a les famílies cuidadores, la Xarxa de cultura per la inclusió social, la xarxa de prevenció i convivència, la Xarxa de drets dels infants, la Xarxa d'habitatges d'inclusió, i la Xarxa de nous usos socials del temps (NUST).

La **Xarxa Barcelona Resilient (BCN-R)**, constitueix l'onzena xarxa impulsada per l'Acord Ciutadà, en cooperació amb el del Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona.

1. INTRODUCCIÓ

La nova ***Xarxa Barcelona Resilient (BCN-R)*** de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva és una proposta del Departament d'Urgències i Emergències Socials, adscrit a la Direcció de Família i Serveis Socials, de l'Àrea de Qualitat de Vida, Igualtat i Esports, que sorgeix de la **necessitat de desenvolupar noves estratègies d'afrontament de les situacions d'urgència i emergència que es produeixen a Barcelona.**

El Departament d'Urgències i Emergències Socials, a través del Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona (CUESB), proporciona atenció psicossocial immediata a les persones que en la nostra ciutat, s'han vist exposades a fets traumàtics com ara un incendi, una explosió o la pèrdua sobtada d'un familiar com a conseqüència d'un accident de transit o un suïcidi¹.

L'abordatge de les situacions d'urgències i emergències ens situa cada cop més, davant escenaris que es presenten com a nous camps d'acció social en el que el marc d'actuació no és l'estat de la persona sinó el procés que viu. I en aquest sentit s'observa una realitat social caracteritzada per:

- Absència o afebliment substancial de les xarxes informals que abans participaven directament dels processos d'ajuda.
- Increment de l'aïllament social (el nombre de llars unipersonals augmenta a la ciutat, al 2011 representa el 31% del total de llars).
- La secularització i el descens en la pràctica religiosa d'una part important de la població implica que tasques que abans realitzava l'església catòlica no hagin estat assumides per cap altra organització. Paral·lelament, cal comptar amb la incorporació d'altres sensibilitats i pràctiques religioses.
- Hi ha un canvi cultural en el que la mort no s'accepta com quelcom natural i s'oculta, el que legitima conductes evitatives.
- No s'han arribat a substituir les funcions que les xarxes informals assumien en aquestes situacions d'experiència vital traumàtica, per això les persones o famílies afectades per aquests fets queden sovint, en situació de greu vulnerabilitat en tant que estan en risc de fer processos de dol patològics.
- No existeix cap altre sistema públic que doni resposta a les necessitats detectades en aquestes circumstàncies:
 - Atenció immediata i en el lloc dels fets.
 - Acompanyament i contenció.

¹ L'Ajuntament de Barcelona preveu que en aquestes circumstàncies les persones afectades rebin de manera immediata el suport psicossocial imprescindible per tal d'alleugerir el seu patiment. És per això que ha dotat el CUESB d'un equip professional format per treballadors socials, psicòlegs, mediadors, integradors i treballadors familiars, tots ells experts en intervenció en situacions de crisi i catàstrofe. Igualment el CUESB disposa dels equipaments i recursos necessaris per a proporcionar una atenció integral que tingui en compte la cobertura de les necessitats bàsiques dels damnificats (alimentació, allotjament, suport emocional, etc.)

- Normalització de les reaccions físiques, cognitives i emocionals.
- Cobertura de necessitats bàsiques (quan com a conseqüència de l'impacte emocional es perd la capacitat d'autocura).
- Guia en el procés de dol.
- Suport posterior al moment del trauma.

L'anàlisi de la situació exposada i de les seves conseqüències fa constatar que aquest esdeveniments de gran impacte emocional, amb capacitat d'afectar els recursos d'afrontament habitual de les persones, dels grups i comunitats, fan imprescindible incorporar noves perspectives d'afrontament que promoguin el desenvolupament d'accions i projectes orientats a incrementar la qualitat de vida i la sensació de benestar:

- **Des de l'estabilitat:** promovent accions de millora que permetin entomar les situacions de risc amb garanties de que no generin un impacte negatiu en les persones.
- **Des de la recuperació:** facilitant amb agilitat els recursos necessaris i imprescindibles per a donar a les persones el temps suficient per a desenvolupar els seus propis recursos personals que portin a la normalitat i a l'equilibri.
- **Des de la transformació:** establint noves oportunitats per al canvi o la millora de les condicions anteriors a la urgència o l'emergència (Orientació cap al futur).
- **Des de la comunitat:** propiciant el treball amb xarxa amb entitats i institucions de la ciutat per tal de fer front a les adversitat de manera que milloren les funcions i les estructures.

És amb aquesta finalitat, que des del CUESB es proposa crear, en el marc de l'Acord Ciutadà, aquesta nova **Xarxa BCN-R**, per aplegar el conjunt de Grups d'Ajuda Mutua, associacions, organitzacions i institucions, de la nostra ciutat que, com el CUESB, tenen la missió de proporcionar **suport emocional, acompanyament, i altres, a persones i famílies víctimes d'incidents crítics**².

² No s'inclouen els que han estat conseqüència de processos de malaltia.

2. MISSIÓ

La missió de la **Xarxa BCN-R** serà construir una ciutat més resilient, que pugui donar una resposta eficaç, integral, coordinada i solidària, a les persones que viuen una situació traumàtica.

Especialment, es concreta en **col·laborar des del moments immediatament posteriors als esdeveniments** en la recuperació de les persones des d'una perspectiva resilient.

Entenent la **resiliència com l'actitud proactiva per afrontar una situació d'estrès i per aconseguir una adaptació a les noves circumstàncies de la vida**.

Atès que la tasca és duta a terme des d'una **perspectiva resilient** cal incorporar a la missió:

- **L'anàlisi de risc** per tal de dissenyar accions orientades a disminuir la vulnerabilitat de les persones afectades (família, nucli proper a la persona, etc.).
- **Disseny d'accions preventives** doncs la prevenció és la mesura més eficaç per a millorar la capacitat de reacció davant un desastre i reduir el temps de recuperació.
- Adquisició de **nous aprenentatges** que ajudin la persona a sobreposar-se a l'adversitat.

El sentiment comunitari que aportarà la **Xarxa BCN-R** serà sense cap dubte el motor de la capacitat de resiliència de la nostra ciutat. El vincle amb els altres a través de la solidaritat, la cooperació, la participació, el compromís, la cohesió social, la implicació, etc. construirà i enfortirà les xarxes socials que ajuden a la superació i al creixement i sobre tot reforçaran la capacitat de reacció de la ciutat per a garantir la seguretat de les persones i dels sistemes que la formen.

3. OBJECTIUS

Els **objectius** de la xarxa seran els següents:

- Acompanyar i donar suport a les persones afectades d'incidents crítics, especialment a les més vulnerables- a passar el moment traumàtic minimitzant l'impacte que aquest tindrà sobre les seves vides.
- Oferir a les persones/famílies afectades per incidents crítics una atenció integral al llarg dels seu procés de dol, treballant de forma conjunta entre l'Ajuntament de Barcelona (CUESB), les ONG, Associacions, GAM i GSM, membres de la xarxa.
- Establir accions preventives de ciutat i la formació general de la població.
- Promoure espais de diàleg i intercanvi d'experiències entre el conjunt d'actors que donen suport a les persones en el seu procés de dol.

4. MEMBRES

Formaran part de la Xarxa el conjunt de Grups d'Ajuda Mutua, associacions, organitzacions i institucions, de la nostra ciutat que, com el CUESB, tenen la missió de proporcionar **suport emocional, acompanyament, i altres, a persones i famílies víctimes d'incidents crítics.**

Un grup motor inicial impulsarà la Xarxa. Les entitats i organitzacions d'aquest grup motor són:

1. AVES Grups de dol
2. Creu Roja Barcelona
3. Després del Suïcidi. Associació de Supervivents (DSAS)
4. Grup Regional d'Atenció a la Víctima de la Regió Policial Metropolitana de Barcelona dels Mossos d'Esquadra.
5. Institut Guttman
6. Petits amb Llum
7. Servei Prevenció, Extinció Incendis i Salvament (Bombers de Barcelona)
8. Stop Accidentes Catalunya
9. Unitat d'Investigació i Prevenció d'Accidentalitat de Guàrdia Urbana de Barcelona
10. Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona – Ajuntament de Barcelona
11. Oficina d'Afers Religiosos de l'Ajuntament de Barcelona

5. PLA D'IMPULS DE LA XARXA

Previ a la constitució formal de la xarxa, el grup motor ha centrat la seva acció en:

- Elaborar el document definitiu de constitució de la Xarxa, que avui es presenta.
- Aprovar les primeres accions a desenvolupar.
- Establir el funcionament i organització de la xarxa.
- Organitzar la Jornada pública de presentació de la Xarxa a la que avui assistim.

6. ACCIONS I PLA DE TREBALL

- Establiment d'un protocol de coordinació i entre els membres de la xarxa que faciliti derivacions i suport mutu al llarg de tot el procés de dol.
- Creació d'un fòrum anual que faciliti el diàleg i l'intercanvi d'experiències, tècniques i noves estratègies d'afrontament d'aquestes situacions.
- Establiment d'un procediment de col·laboració entre els membres de la Xarxa per situacions d'emergència a la ciutat, que promogui el voluntariat especialitzat en l'acompanyament emocional.
- Promoció d'habilitats de comunicació i acompanyament precoç als agents d'intervenció immediata en les situacions crítiques i tràgiques.
- Accions de sensibilització i formació a la comunitat educativa d'habilitats d'acompanyament a de nens i adolescents que han viscut una situació traumàtica (educació reglada i educació no formal).
- Promoció d'accions per a la normalització del procés adaptatiu que suposa el dol a una situació traumàtica, evitant fent-lo "patològic", i l'assoliment d'una flexibilitat reguladora, a través de la informació/conscienciació dels diferents agents socials en els convenis laborals.
- Establir els requeriments bàsics per als grups, entitats, associacions, etc. que vulguin formar part de la xarxa